

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. X. Vtrùm in Beatis sit timor?

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

nulli redu-
citur ad cha-
ritatem.

maximè ob Sanctorum Patrum auctoritatem : primò D. Ambrosii ad caput 4. Apocalypsis : ubi cum Christum ex obedientia mortuum fuisse dixisset, subdit : *illa obedientia non fuit timoris, sed amoris, de quo timore salmista dicit, Timor Domini sanctus, permanens in seculum seculi, non autem timor sed charitas Dei in seculum permanet*; quasi diceret ille actus ratione cujus dicuntur Beati timere Deum est actus charitatis. Secundò, D. Augustini Homilia 9. *Si dicat tibi Deus fac quod vis, imple cupiditates tuas, extende nequitiam, &c. non te in gehennam mittam, faciem tamen meam non videbis, si ad istam sententiam expavisti, amasti : si ad hoc quod dictum est, faciem suam tibi negabit Deus tuus, contremuit cor tuum, & in nati videndo Deum magnam penam putasti, gratis amasti.* Tertiò, D. Bernardi de modo bene vivendi, Serm. 40. *Timor, inquit, ille castus est, quia non recipit adulterum amorem, quia Deum super omnia diligit, & nihil amori ejus praponit.*

Patres do-
num timoris
asserere vi-
dentur per-
tinet ad
charitatem.

III.
Donum ti-
moris ad
virtutem
humilitatis
reducendum
alii arbi-
trantur.

Alii existimant timorem verari circa objectum humilitatis, atque adeo virtuti humilitatis respon- dere : ita Divus Thomas hic, art. 12. ex Divo Augustino, Secus d. 34. §. *de donis dico*, Gabriel ibidem quaestione unica, Suarez in 3. parte, Tomo 1. d. 2. Sect. 2. §. *Quocirca*, qui etiam auctoritate Patrum nituntur : Nam Divus Gregorius lib. 2. mor. cap. 26. ait timorem nobis esse datum contra superbiam : & Divus Augustinus Tomo 4. lib. 1. de Serm. Domini in monte, inter alia multa ; cap. 4. sic habet : *Timor Domini congruit humilibus, de quibus apostolus dixit, noli altum sapere, sed time*, quasi hæc sint opposita, cum tamen superbia humilitati, non Charitati propriè opponatur. Citati etiam solet Divus Ambrosius, & Divus Bernardus.

IV.
Ratio cur
nonnulli di-
cant donum
timoris esse
charitatis ad hu-
militatem.

Ratione probatur : Timor quippe reverentialis Dei consistit in illo affectu reverentia & submissionis ad Deum propter suam excellentiam, & nostram imbecillitatem, ex quibus motivis creatura se Deo subjicit, ergo versatur circa objectum humilitatis, & ob motivum & honestatem, quæ in tali subjectione cornitur, quæ est motivum & honestas humilitatis.

V.
Utraque hæc
sententia
suam habet
probabilitatem.

Utraque sententia est probabilis, & ut certum in utraque supponendum actum Domini timoris imperari posse ex motivo Charitatis, imò & ita sæpe in viris perfectis contingere : quo modo fortè intelligendi sunt Patres illi, dum timorem Charitati tribuunt, ex quo tamen non sequitur quod elicitivè, & quantum est ex sua natura non pertineat ad humilitatem, petatque elici ob honestatem creatam, quæ in hoc reperitur quod est subdicere se Deo, estque motivum sufficiens ad inducendam voluntatem ut fugiat à peccato, in quantum est contra debitam subjectionem erga Deum, & si fiat ex speciali motione Spiritus Sancti pertinebit ad donum timoris : Secundum quam rationem constat non posse pertinere ad virtutem Theologicam, quæ semper habet quædam increatum pro objecto.

Timor prout
est donum
spiritus S.
& ad chari-
tatem per-
tinet, quæ
ad charita-
tem.

VI.
Magis tamen
proprie Do-
num timoris
ad humili-
tatem redu-
citur, quam
ad Charita-
tem.

Mihi dicendum videtur, posteriorem sententiam simpliciter probabiliorem esse, utpote quæ magis est conformis communi Theologorum sententia distinguenti dona à virtutibus, & præcipuè Theologicis. Unde Divus Thomas 1. 2. quaest. 68. art. 4. ad 3. dicit dona supponere animam conjunctam Spiritui Sancto mediis virtutibus Theologicis, ut deinceps ab illo mediis donis moveatur. Quare in solis justis reperitur juxta illud Divi Pauli : *Qui Spiritum Dei aguntur* ;

hi sunt filii Dei. Idem S. Thomas hic, articulo 9. ad tertium, ait donum timoris non pertinere ad Charitatem, sed esse quid minus virtute Theologica.

Quoad tertiam partem de actibus : verius est primò ad hoc donum pertinere actum reverendi, & submittendi se Deo, timereque peccatum, in quantum est contra bonum hujus reverentia, & submissionis Deo debita, privaque bonitate illius : ita Divus Thomas art. 9. ad 4. ubi ait superbiam opponi timori filiali, quo Deum reveremur : & in corpore ait, per timorem castum & filialem, qui est donum Spiritus Sancti, nos revereri Deum, & refugere illi nos subducere : & expressius 3. parte, quaest. 7. art. 5. dicit timorem culpæ non fuisse in Christo, fuisse tamen in eo donum timoris filialis, id est reverentia erga Deum.

VII.
Primus a-
ctus hujus
timoris est
actus rever-
entia &
submissionis
erga Deum.

Sed obijciunt, qui hunc actum soli Charitati tribuunt, quia scilicet donum timoris ab eâ non distinguunt : hic actus esse debet perfectissimus, utpote qui petit perfectissimam unionem cum Deo, & subjectionem respectu illius, ergo oriri debet ex Charitate, ergo vel quia ab eâ elicitur, vel quia imperatur, si primum, habetur intentum, si secundum quærent utrum illa subjectio ad Deum habeat esse donum timoris ex eo quod imperatur à Charitate, an ex se ; non secundum, qua ut sic est actus minus perfectus, quam qui petat tam perfectam unionem, ergo id habet ex actu Charitatis, ergo actus Charitatis à fortiori id habebit.

VIII.
Dicitur : Hic
timor est
actus perfe-
ctissimus,
ergo oriri
debet à Cha-
ritate.

At hæc objectio parvi est momenti, & ex dictis constat illius solutio ; licet enim hic actus sit perfectus, tum ob perfectum modum tendendi, utpote ex speciali motione Spiritus Sancti, tum etiam ob perfectam unionem, quam non tam ipse actus facit, quam factam supponit per Charitatem, & cæteras virtutes Theologicas, quas, ut supra dixi, supponit ; & quamvis possit ab ipsis imperari, non tamen est necessarium, neque ab ipsarum imperio habet quod sit donum, sed quia specialiter infunditur à Spiritu Sancto, & sit ex speciali ejus motione.

IX.
Respondetur,
actum hunc
timoris re-
verentialis,
non tam fa-
cere perfe-
ctam illam
unionem,
quam à cha-
ritate, &
cæteris vir-
tutibus The-
ologicis fa-
ctam suppo-
nere.

Porro alius actus, quo timetur peccatum in quantum est offensæ Dei, & quatenus nos separat à Deo summè amato, ut certum suppono ad Charitatem pertinere. Dixi summè amato, quia proprium est veri filii potius peccatum timere quia injuriosum Deo, & quia filiationem dissolvit, quam quia pœnam, etiam damni adducit : atque ita hic actus ad donum speciale timoris non pertinet, tum quia est actus virtutis Theologicæ Charitatis, quæ à donis distinguitur, tum quia Divus Thomas hic, art. 9. docet actum doni timoris non esse ab habitu Charitatis, sed ab alio habitu imperfectiori.

X.
Quis actus
timoris per-
tinet ad
charitatem.

SECTIO DECIMA.

Utrum in Beatis sit timor ?

Divus Bernardus Epist. 196. ad Innocentium : refert inter errores Abailardi, quòd nullà distinctione adhibita dixerit in beatis non esse timorem. Idem refert Castro verbo Timor hæresi 2. Sanderus & alii ; quem errorem damnavit Innocentius, eumque absolutè errorem vocat Valentia hic, p. 5.

I.
Error etiam
dam circa
timorem in
Beatis.

Q. 4

Quoad

TOM. II.

II.
Timorem
aliquem esse
in Christo,
omnino cer-
tum est.

Hinc constat,
nec aliis san-
ctis, ratione
status beati-
fici, repu-
gnare om-
nem timo-
rem.

Ex Patribus
ostenditur
timorem
aliquem
manere in
Beatis.

Quo sensu
intelligendum
sit, timorem
non esse in
charitate.

III.
In Christo
Beatis non
potest esse ti-
mor servilis.

In patriâ
etiam nullus
esse potest ti-
mor culpa.

IV.
Non rectè
quidam de
timore in
cælo reman-
ente opi-
nantur.

Quoad Christum verò Suarez Tomo primo in 3. partem, d. 20. sect. 2. docet esse de Fide esse in eo aliquem timorem. Hoc ergo ut indubitatum statuatur ex Scripturâ sacrâ, & Patribus, nam Isaia 11. de Christo dicitur: *Replevit eum Dominus spiritu timoris Domini*: & si Christo non repugnet ratione status beatifici, nec aliis beatis repugnabit: unde Job 2. 6. *Columna cæli*, id est Angeli juxta Sanctum Gregorium, *contremiscunt, & pavent ad nutum ejus*: hinc etiam est illud Ecclesiæ: *Tremunt potestates*. Item Psalm. 18. dicitur: *Timor Domini sanctus, permanens in sæculum sæculi*. quibus verbis juxta Divum Cyprianum, significatur timorem Domini in sæculo futuro reipsa mansurum, & non tantum secundum effectum, id est, præmium, quod assequitur, quâ ratione Psal. 9. dicitur: *Patientia pauperum non peribit in finem*: quâ etiam ratione priora illa verba exponi possent, nisi aliter Patres ea explicarent futurum timorem Domini in sæculum: Primò enim tradunt hoc discrimen inter timorem servilem & filialem, quòd hic duret in futuro sæculo, ille verò non, cum tamen quoad effectum ille etiam duret, sicut penitentiâ & Fides: Deinde Sancti Patres explicantes illud Joannis, Timorem scilicet non esse in Charitate, cum aliàs scriptum sit, timorem Domini manere in æternum, respondent, intelligendum illud esse de timore pœnæ, non verò de casto.

Difficultas ergo est. quis sit hic timor, qui in Christo reperitur; primò enim constat non posse esse servilem, ut optimè Divus Thomas hic, art. 11. tum quia imperfectus est, & statum illum dedecens, tum quia consistere non potest cum securitate beatitudinis, omne malum à se excludentis. Hinc etiam infertur in patriâ nullum esse timorem culpæ; nec enim minorem habent securitatem de non offendendo Deo, cum hoc illi statui maximè repugnet. Imo neque Timor filialis in cælo manet quoad hunc actum, etiam in quantum à Charitate procedit.

Falsa proinde est duplex illa expositio, quæ de timore perseverante in patriâ ab aliquibus adhiberi solet: Prima est quorundam, quòd nihil aliud sit hic timor, quàm fuga & detestatio mali culpæ, secundum se possibilis naturæ, propter ipsius imbecillitatem, quæ culpa sccluso illo statu

potest ipsis evenire, de quâ proinde habent actum displicentiæ, quamvis culpa impossibilis sit beatitudini.

Secunda expositio est aliorum, qui sequuntur Caietanum 3. parte, quæst. 7. art. 6. ut sit de malo, quod Deus de potentiâ absolutâ possit inferre creaturæ, quamvis beati cognoscant nullum sibi malum unquam futurum, nec Deum eâ potentiâ usurum. Neutra tamen explicatio videtur admittenda, cum contraria sit sententiæ Patrum, & Sancti Thomæ, qui asserunt in patriâ non esse timorem pœnæ, sed castum, ac verò in patriâ non solum est detestatio mali culpæ, sed pœnarum etiam inferni, ergo ea non est timor.

Quoad secundam explicationem idem constat; objectum siquidem timoris est malum sub aliquâ ratione futuri apprehensum, sicut objectum Spei est bonum, ergo solum malum possibile secundum se, impossibile verò ratione beatitudinis, non est objectum proprii timoris, licet possint beati habere tale odium peccati ex Charitate ortum, ut constat & D. August. lib. 5. de Civitate Dei, cap. 9. dicente: *Timor ille castus non erit timor proveniens à malo, quod accidere potest, sed tendens in bonum, quod amitti non potest*.

Dicendum ergo, timorem hunc non esse turgam alicujus mali imminentis, sed affectum reverentiæ erga Deum, qui in beatis excitatur, ex contemplatione divinæ Majestatis: unde etiam oritur quædam detestatio omnis elationis contra Deum: Ita Divus Thomas art. 15. & clarius 3. p. quæst. 7. art. 6. ubi in Christo Timorem esse docet, non qui respiciat aliquid malum, aut separationem à Deo, sed qui respicit eminentiam divinæ Majestatis. Eodem modo hunc timorem explicant Magist. 3. d. 34. & D. Bonaven. ibid. art. 2. quæst. 3. Gabriel quæst. unicâ, artic. 3. Durandus, & alii.

Ratio conclusionis est: Timor siquidem reverentialis non importat imperfectionem aliquam repugnantem statui beatifico, sed potius magnam affert perfectionem: sicut enim beati perfectius longè cognoscunt infinitam Majestatem, & excellentiam Dei, quàm viatores, ita majori jure revereri illam debent, & se illi subijcere: negandum proinde non est in illis reperiri timorem filialem, & reverentialem.

V.
Mala alii
volunt con-
sistere in ti-
more mali
generatim
sumpti.

VI.
Objectum
timoris de-
bet esse ma-
lum aliquo
modo futu-
rum.

VII.
Timor in
Beatis est re-
verentialis,
ortus ex con-
templatione
divinæ Ma-
jestatis.

VIII.
Timor reve-
rentialis ni-
hil in se con-
tinet statui
beatitudinis
repugnans.

